

Tieliikennelaki: renkaiden käyttöasetus

Tapio Koisaari, Onnettomuustietoinstituutti

Vastuulliset ja virheettömästi toimivat kuljettajat pärjäävät aina –
heitä ei vain ole olemassa.

Ehdotetun lakimuutoksen ongelmakohdat

- Kuluttaja itse arvioi talvikelin
 - Laajaa ihmisjoukkoa koskeva ongelma
 - Vaikeampi tehtävä kuin ensin ajattelisi
 - Arvioinnin vaikeudesta on tilastollista näyttöä
- Laki ei "pakota" talvirenkaiden ostoon
 - Pienen joukon ongelma,
 - Jos kostahtuu, kostahtuu vakavina onnettomuuksina
 - Mahdollisuus keplotteluun puhuttelee ihmisryhmiä, jotka ovat jo nyt vahvasti onnettomuuksissa edustettuina
- Talvirengaskauden alun ennustettavuus kärsii
 - Koskee laajaa joukkoa, ongelma renkaiden vaihdon kannalta
 - Saattaa ajaa osan ajamaan kesärenkailla ensiliukkailla

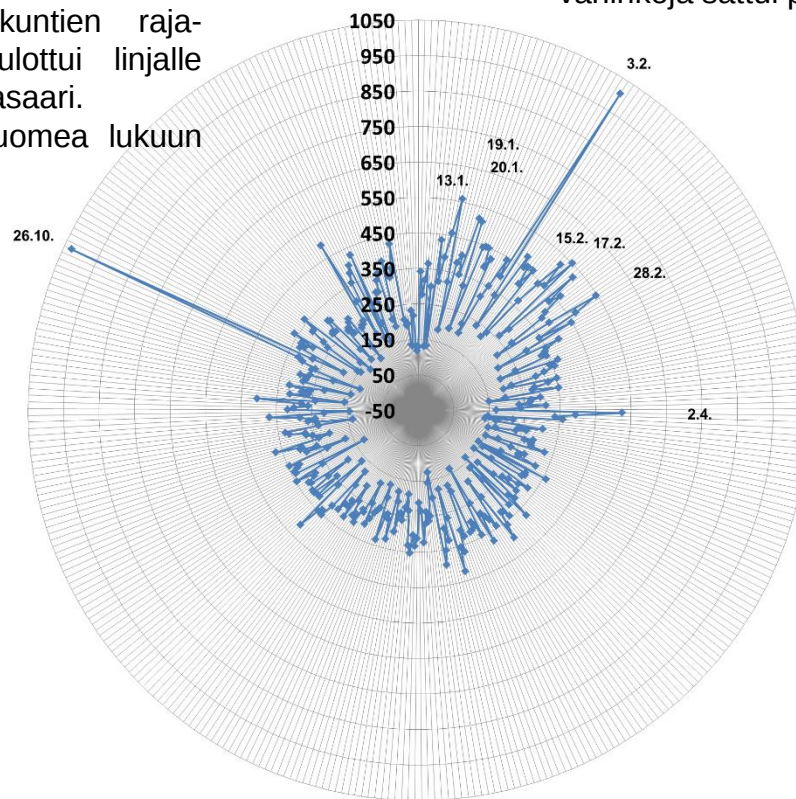
Perjantai, 26. lokakuuta (1028 vahinkoa)

Lokakuun loppua kohti lunta alkoi pyryttää pohjoisesta alkaen. Lumipeitteinen ala laajeni huomattavasti, kun tähän asti lumettomana pysynyt Länsi-Suomi sai ensimmäisen lumipeitteensä 26.10. Runsaimmin lunta eli 15–20 cm saatiin Suomenselällä Etelä- ja Keski-Pohjanmaan sekä Keski-Suomen maakuntien raja-alueilla. Idässä lumiraja ulottui linjalle Helsinki-Kouvola-Mikkeli-Viitasaari.

Lämpötila oli pohjoisinta Suomea lukuun ottamatta lähellä nollaa.

Perjantai, 3. helmikuuta (1008 vahinkoa)

Kuun alussa pakkasen oli kireää aina Helsinkiä myöden, jossa lämpötila oli -20 celsiusen paikkeilla, mutta pakkasesta huolimatta satoi hiukan lunta. Ilmeisesti haastavan liukkaudentorjunnan ja jäisen tienpinnan päälle sataneen lumen takia vahinkoja sattui poikkeuksellisen paljon.

Kuva 1. Liikennevakuutuksesta korvattujen vahinkojen määrä eri päivinä vuonna 2012

Miksi kesärenkaat talvikelillä*?

- Keli- ja sääolosuhteet vaihtelevat Suomessa nopeasti
 - Yhdessä onnettomuuksista olosuhteet muuttuivat radikaalisti 13 km matkalla (mökiltä saaristosta kotiin sisämaahan)
 - Keliolosuhteet vaihtuvat nopeasti myös samalla tieosuudella (esimerkiksi jäiset paikat) tai päätieltä sivutielle käännytessä
 - Talvikeliä voi esiintyä miltei milloin vain pitkin vuotta
- Osa kuljettajista koettaa säästää kaikesta mahdollisesta
 - Iso osa Suomesta on aluetta, jossa henkilöauto välttämätön kulkemisen kannalta
 - Samalla alueella taloudellinen toimeentulo ei välttämättä ole paras ja kiinnijäämisriski on yhä pienempi
- Osa kuljettajista ei välitä
 - Jos elämässä on suurempiakin murheita, renkaiden ostaminen tai vaihtaminen ei ole päällimmäisenä mielessä
 - Tapauksissa mukana myös vitkastelua; renkaiden vaihtoa oli viivytelty mukavuussyistä

Rengassäädöksiä pohdittaessa on hyvä muistaa...

- ..., että myös muita kuin kuolemaan johtaneita onnettomuuksia sattuu.
Karkea sääntö: $(500 + 500 + 500)$ M€
 - Keli vaikuttaa erityisesti lievempien törmäysten määrään
 - Ja juuri näistä lievemmistä törmäyksistä tiedetään vähän (ja samaisten vahinkojen taloudellinen merkitys unohtuu helposti)
- ..., että samat säännöt koskevat koko Suomea
 - Alueelliset erot (yhteiskuntarakenne, kelivaihtelut, valvonta...)
 - Yksilökohtaiset erot (ikä, taloudellinen tilanne, elämäntilanne, riskinottohalu, ...)
- ..., että renkaat vaikuttavat paitsi turvallisuuteen myös liikenteen sujumiseen
 - Huonoilla tai keliin sopimattomilla renkailla ajavat kompensoivat renkaiden vaikutuksen joko riskinottoa lisäämällä tai nopeutta alentamalla

Yhteenveto

Jos ihmiset eivät osaa arvioida kelin vaikutusta nyt, miten he osaisivat arvioida sen tulevaisuudessa paremmin?

Mitkä ovat esitetyn muutoksen hyödyt vs. todennäköiset haitat?
Näkyvissä olevia hyötyjä on todella niukasti.

Jos nykyistä järjestelmää halutaan kehittää, talvirengaspakko talvikeleillä voidaan ulottaa talvikuukausien ulkopuolelle, mutta kalenterikuukausiin sidottu pakko pysyisi ennallaan.

Kiitos ajastanne!

Tapio.Koisaari@OTI.fi

@tapio.koisaari

